

Kazimierz Wiśniak teatralny i piwniczny

– wystawa w Archiwum Nauki PAN i PAU w Krakowie (24 kwietnia – 31 sierpnia 2023)

24 kwietnia 2023 roku o godzinie 13.33 w Archiwum Nauki Polskiej Akademii Nauk i Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie odbył się wernisaż wystawy „Kazimierz Wiśniak teatralny i piwniczny”. Oczywiście jest, że obecny był bohater ekspozycji Kazimierz Wiśniak, który jest nie tylko malarzem, rysownikiem, ilustratorem, scenografem teatralnym i ostatnio także pisarzem. Wydarzenie to zgromadziło liczne grono jego przyjaciół, znajomych i wielbicieli twórczości. W grupie tej znaleźli się przedstawiciele krakowskiego środowiska teatralnego i artystycznego, między innymi Anna Polony, Lidia Bogaczówna, Ewa Dałkowska, Basia Stępiak-Wilk, Andrzej Zarycki, Andrzej Sikorowski, Józef Opalski, Zbigniew Paleta, Jan Poprawa, Wiktor Herzig i Stanisław Malik, który zadbał o fotograficzną dokumentację. Ekspozycja powstała w Archiwum Nauki, więc nie mogło zabraknąć na jej otwarciu również przedstawicieli świata naukowego w osobach między innymi prof. Jana Ostrowskiego – prezesa PAU, prof. Andrzeja Jajszczyka – wykładowcy AGH, byłego prezesa Oddziału PAN w Krakowie, a od dwóch lat również wiceprzewodniczącego Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych oraz prof. Barbary Bilińskiej – wiceprezes Oddziału PAN w Krakowie.

Przybyłych gości przywitał prof. Tomasz Pudłocki – Dyrektor Archiwum. Podczas otwarcia przemawiał bohater wystawy – Mistrz Wiśniak. Odczytano także list Joanny Warchol – prezes Zarządu Okręgu Krakowskiego Związku Polskich Artystów Plastyków skierowany do Kazimierza Wiśniaka. O ekspozycji opowiedzieli jej autorzy: Joanna Laskosz – Archiwum Nauki oraz Maciej Rudy i Hieronim Sieński. Wernisaż uświetnił występ Lidii Bogaczówny, która wcieliła się w słynną demoniczną Markizę autorstwa Wiśniaka „Kadzielnice miłości albo tajemnice parawanu Markizy, pisaną do spektakli piwnicznych”.

Na ekspozycji zaprezentowano różnorodne prace Kazimierza Wiśniaka powstałe w latach 1948–2023, związane przede wszystkim z jego działalnością w „Piwnicy pod Baranami”, którą współtworzył w 1956 roku i jest jej wierny do chwili obecnej oraz twórczością teatralną, głównie jako

Archiwum Nauki
PAN i PAU

Galeria K. Wiśniaka

zapraszają na wystawę

*Kazimierz
Wiśniak*
teatralny i piwniczny

Wernisaż wystawy odbędzie się
dn. 24 kwietnia 2023 r. o godz. 13.33
w Archiwum Nauki PAN i PAU
przy ul. św. Jana 26 w Krakowie

Wystawa będzie czynna
od poniedziałku do piątku
w dn. od 25 IV do 1 IX 2023 r. (10:00–15:00)

Z kolekcji Macieja Rudego i Hieronima Sieńskiego

scenografa. Wystawa powstała w całości na bazie materiałów z prywatnej kolekcji Hieronima Sieńskiego i Macieja Rudego – przyjaciół Artysty.

W części „Piwnicznej” wśród wielu interesujących eksponatów przedstawiony został „Plan Lasku Wolskiego” – wykonany przez Wiśniaka do książki Joanny Olczak-Ronikier poświęconej Kabaretowi. Zwiedzający wystawę z zaciekawieniem studiowali plan Rynku Krakowskiego z lat

50-tych XX wieku, na którym Artysta zaznaczył miejsca związane z „Piwnicą”, jej twórcami i bohemą krakowską. Należy miejsce na ekspozycji zajęły także portrety Piotra Skrzyneckiego i Wiesława Dymnego oraz sławny komiks o Szaszkiewiczowej, publikowany na łamach „Przekroju”. Po raz pierwszy zaprezentowano szerszej publiczności projekty okładek Wiśniaka do płyty CD z piosenkami Ewy Demarczyk („Karuzela z madonnami”, „Groszki i róże”,

Kazimierz Wiśniak z uczestnikami wernisażu

fol. K. Wójtowicz

Kazimierz Wiśniak z autorami wystawy

fol. K. Wójtowicz

„Skrzypek Hercowicz”, „Czerwonym blaskiem otoczona”), która niestety się nie ukazała. Tomik wierszy piwnicznych Leszka Długosza, foldery wystawowe czy periodyki: „Myśl” i „Latarnia”, redagowane przez Kazimierza Wiśniaka oraz jeszcze inne materiały ukazujące artystę i jego kabaret.

Tworzące barwną galerię projekty kostiumów i scenografii do między innymi

„Pietruszki” Igora Strawińskiego (1958), „Ogrodu miłości” Henryka Tomaszewskiego (1966), „Wyzwolenia” czy „Warszawianki” Stanisława Wyspiańskiego (1974–1976) stanowią zaledwie mały fragment bogatej twórczości scenograficznej. Jego działalność na tym polu dokumentują również liczne publikacje, w tym dwie autobiografie: *Z życia scenografa* (1998) oraz *Życie ze sztuką splecione* (2012), a także książka *Narodziny obrazu*, która powstała metodą klasyczną, gdzie każdą ze stron przygotował ręcznie jej autor.

Na ekspozycji można ponadto zapoznać się z warsztatem artysty, obserwo-

wać fragment jego atelier, zaglądnąć do szuflady mistrza, gdzie kryją się jego rzeźby osobiste, takie jak: prywatne fotografie, legitymacje, bilety, ręcznie zdobione karty pocztowe wysyłane do przyjaciół, a nawet konfitury, czy wreszcie projektowany przez Wiśniaka schemat numeru „Kuriera Lanckorońskiego”, którego był pomysłodawcą i wieloletnim redaktorem (1994–2020). Uwagę przykuwa jedna z najstarszych prac – portret Matki, wykonany tuszem w 1948 roku. Całość zdobiją plakaty autorstwa Mistrza Wiśniaka, związane z jego pracą teatralną, ale także promujące koncerty poświęcone Piotrowi Skrzyneckiemu i „Piwnicy”. Zaś w miejscu centralnym ekspozycji umieszczono dwumetrową szopkę, do spektaklu „Szopka z Zagórza”, zaprojektowaną i wymalowaną (wraz z piękną kurtyną) przez Kazimierza Wiśniaka.

Podczas zwiedzania wystawy wyświetlany jest film dokumentalny poświęcony artyście, w reżyserii Pauliny Ibek (2021). Tworzy to wspaniałe tło dla całej ekspozycji i wraz z dziełami artysty oraz piwniczną lampą ścienną (przygotowaną specjalnie na tę ekspozycję przez Firmę Aladyn – producent lamp i artykułów z mosiądzu). Zainteresowanych twórczością mistrza, chcących przenieść się na kilka chwil w jego baśniowy świat, zapraszamy do Archiwum Nauki PAN i PAU przy ul. św. Jana 26 w Krakowie, od poniedziałku do piątku w godzinach 10:00 – 15:00. Ekspozycja będzie otwarta do końca sierpnia 2023 r.

Joanna Laskosz – Archiwum Nauki PAN i PAU
Hieronim Sieński – Biblioteka Główna AGH

Fragment ekspozycji

fol. S. Puchala